

Kaip apsaugoti vaikus nuo tymų

Negerėjant tymų epidemiologinei situacijai Kauno apskrityje, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamentas primena, kaip tėveliai galėtų pasirūpinti savo vaikų apsauga nuo tymų.

Skiepai apsaugo nuo tymų

Efektyviausia priemonė, apsauganti nuo tymų yra skiepai kombinuota tymų, raudonukės, epideminio parotito (MMR) vakcina. Vaikai skiepijami pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių dviem MMR vakcinų dozėmis 15–16,5 mėn. ir 6–7 m. amžiuje.

Jeigu Jūsų vaikas dėl kokių nors priežasčių nebuvo paskiepytas dviem MMR vakcinų dozėmis, rekomenduojame kreiptis į savo šeimos gydytoją. Net ir pavėluotai skiepijant vaikus pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių, už šias vakcinas mokėti nereikės.

Siekiant apsaugoti kolektyvą nuo tymų plitimo, būtina, kad ne mažiau, kaip 95 proc. kolektyvo narių nebūtų imlūs tymams.

Kokios priemonės vykdomos mokykloje, jeigu įtariamai tymai

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro specialistai, gavę informaciją apie įtariamą tymų susirgimą, nustato artimą sąlytį turėjusius asmenis, parengia siuntimą pas šeimos gydytoją ir rekomenduoja neskiepytiems, nepilnai skiepytiems (skiepytiems viena MMR vakcinų doze), nesirgusiems asmenims per 72 val. nuo sąlyčio pasiskiepyti viena MMR vakcinų doze valstybės biudžeto lėšomis. Nesuspėjus pasiskiepyti per nurodytą laikotarpį, būtina išlaukti visą inkubacinį laikotarpį (21 d.) ir pasiskiepyti, jeigu nesusergama.

Visiems, sąlytį su sergančiu tymais turėjusiems asmenims rekomenduojame stebėti savo sveikatos būklę 21 dieną nuo sąlyčio su tymais sergančiu asmeniu. Stebėjimo laikotarpiu pasireiškus bet kokiems sveikatos sutrikimams, kurie būdingi tymams, būtina nedelsiant kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Kas yra tymai

Tymai – labai laki oro lašeliniu keliu, taip pat per kvėpavimą takų išskyromis suterštas rankas ar kitus aplinkos daiktus, plintanti virusinė infekcija. Sąlytis tarp žmonių, ypač uždaroje patalpoje, trunkantis ilgiau nei 15 min. yra pakankamas, kad įvyktų imlaus asmens užsikrėtimas. Imliais asmenimis laikomi visi, kurie nebuvo paskiepyti dviem MMR vakcinų dozėmis arba nesirgo tymais. Imliose populiacijose nuo vieno kontakto atsiranda 15–17 naujų susirgimų. Neturint imuniteto imlumas tymams yra apie 95 proc.

Didžiausią riziką tymai kelia: nesirgusiems, neskiepytiems ar nepilnai skiepytiems (viena tymų vakcinų doze) kūdikiams, vaikams ir suaugusiems; nėščiosioms; imunosupresiniams (prislopinto imuniteto) asmenims; sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams.

Dažniausiai susirgimas tymais pradžioje pasireiškia karščiavimu, vėliau – akių junginės uždegimu, sloga, kosuliu, atsiranda Kopliko dėmės (balti „grūdeliai“ ant skruosto gleivinės). Ligai būdingas bėrimas, kuris neniežti. Bėrimas paprastai pasireiškia 3–7 ligos dieną, prasideda veido srityje, už ausų, vėliau išplinta į kitas kūno vietas; bėrimas išlieka 4–7 dienas. Pacientas yra užkrečiamas 4–5 dienos iki ir 4 dienos po bėrimo pradžios.

Tymus neretai lydi komplikacijos:

- Plaučių uždegimas yra dažniausia tymų komplikacija, ji gali būti sukelta tiek virusų, tiek bakterijų. Ši komplikacija pavojingesnė asmenims, kurių imunitetas nusilpęs.
- Akių junginės uždegimas – tymų požymis, kuris gali komplikuotis regėjimo pakitimais.
- Dažnos komplikacijos: virusinės ir bakterinės kvėpavimo takų infekcijos, kraujo ląstelių gamybos pakitimai.

- Retos vėlyvos tymų komplikacijos – poūmis sklerozuojantis panencefalitas, kuris gali pasireikšti net po 7 ar 10 metų, po susirgimo tymais, širdies raumens uždegimas, kepenų uždegimas, inkstų uždegimas.
- Sunkios tymų komplikacijos – smegenų uždegimas, smegenų ir jų dangalų uždegimas – išsivysto 1 iš 1000 tymų ligonių.

Kaip gydomi tymai?

Kiekvienas sergantis tymais izoliuojamas. Nekomplikuoti, lengvos eigos tymai gydomi namuose. Esant sunkesnei ligos eigai, prisidėjus komplikacijoms, tymais sergantis ligonis gydomas ligoninėje.

Specifinio tymams skirto gydymo, veikiančio ligos sukėlėją nėra, todėl skiriamu gydymo režimu stengiamasi palengvinti ligos simptomus – mažinti karščiavimą, akis saugoti nuo dirginančios šviesos, akys plaunamos dezinfekuojančių medžiagų tirpalais, patariama vartoti daug skysčių, apsaugoti odą nuo išsausėjimo.

Persirgus tymais susidaro ilgalaikis visą gyvenimą trunkantis imunitetas.

Persirgus tymais nuo kelių mėnesių iki kelių metų organizmas būna imlesnis kitoms infekcijoms, gali paūmėti lėtiniai susirgimai.

Parengė
Nacionalinio visuomenės sveikatos centro
prie Sveikatos apsaugos ministerijos
Kauno departamento
Užkrečiamųjų ligų valdymo skyrius.

2020 m. sausio 7 d.